

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

ISO 9001:2008
FS 583555

Departament Inwestycji i Rozwoju

Plac Króla Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin, tel.: 81 466 2010, fax: 81 466 2011
e-mail: zastepcy.prezydenta@lublin.eu, ePUAP: /GminaLublin/skrytka, www.um.lublin.eu

DP-OR.0500.16.2014

Lublin, dnia 13 lutego 2014 r.

Urząd Miasta Lublin
Biuro Obsługi Mieszkańców I
W PŁY N Ę Ł O
Dnia 18. 02. 2014
L.Dz.....zał.....*[signature]*

Pan Marek Jakubowski
Radny Rady Miasta Lublin
za pośrednictwem
Pana Piotra Kowalczyka
Przewodniczącego Rady Miasta Lublin

Do sprawy: OR-ZU-II.0003.1.24.2014

W odpowiedzi na interpelację Pana Radnego z dnia 22.01.2014 r. dotyczącą doświetlenia przejść dla pieszych uprzejmie informuję, co następuje.

Oświetlenie drogowe jest jednym z podstawowych elementów infrastruktury miasta, służącej bezpośrednio ogółowi jego mieszkańców. W przypadku Miasta Lublin sieć oświetleniowa jest jednak w większości (ok. 80 %) własnością dystrybutora energii elektrycznej, tj. PGE Dystrybucja SA O/Lublin. Zaistniały stan prawny i faktyczny jest konsekwencją obowiązujących w latach ubiegłych uregulowań prawnych, zgodnie z którymi sieci wraz z przyłączonymi urządzeniami oświetlenia drogowego weszły w skład majątku przedsiębiorstw energetycznych.

Sytuacja taka - która jest charakterystyczna nie tylko dla miasta Lublin - nie doczekała się jak dotąd ustawowego uregulowania, chociaż temat komunalizacji oświetlenia był podejmowany m. in. w toku dyskusji parlamentarnej nad ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (j.t. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.) do zadań własnych gminy należy m. in. finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy. Ponadto art. 3 pkt. 22 przytoczonej ustawy precyzuje jednocześnie pojęcie „finansowania oświetlenia”, definiując go jako finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne, oraz koszty ich budowy i utrzymania.

Aktualny stan własności systemu oświetlenia drogowego jest jedną z głównych przyczyn trudności w dysponowaniu przez gminę majątkiem oświetleniowym. Ze względu na brak woli przedsiębiorstwa energetycznego kilkakrotne próby przejęcia oświetlenia przez Miasto Lublin nie przyniosły rezultatu. Niemniej jednak zapewniam, że negocjacje z PGE będą kontynuowane.

Wyżej opisana sytuacja utrudnia znacznie możliwości modernizacji oświetlenia drogowego - z jednej strony gminy mają obowiązek finansowania oświetlenia na swoim terenie (poza autostradami i drogami ekspresowymi) z drugiej zaś, wobec faktu, że majątek oświetleniowy jest w przeważającej części własnością przedsiębiorstw energetycznych, gmina nie jest uprawniona do ponoszenia nakładów finansowych na modernizację oświetlenia nie

będącego jej własnością. Powyższa interpretacja znajduje potwierdzenie w stanowisku Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych (KR RIO) z 25 kwietnia 2007 roku oraz w stanowisku Ministra Gospodarki z 05 kwietnia 2007 r. (kopie w załączeniu).

Istniejące bariery powodują, że umożliwienie właściwego zarządzania oświetleniem wymaga kompleksowej przebudowy istniejących sieci i zastąpienia ich nowymi, nowoczesnymi i estetycznymi instalacjami stanowiącymi majątek Gminy Lublin. Pierwszy etap realizacji tego kierunku jest właśnie rozpoczęty - bowiem w ramach programu „Zintegrowany system transportu miejskiego w Lublinie” są i będą budowane nowe odcinki trakcji trolejbusowej, a istniejące oświetlenie (będące w przeważającej większości własnością PGE Dystrybucja SA) jest i będzie likwidowane i zastępowane oświetleniem, którego właścicielem będzie Miasto Lublin.

Oświetlenie Lublina zrealizowane jest w przeważającej części na oprawach sodowych wysokoprężnych, sodowych niskoprężnych (al. Witosa), metalohalogenowych (rejon miasteczka uniwersyteckiego i os. Krasieńskiego) oraz na oprawach typu LED (ul. Poniatowskiego, ul. Cmentarna) zamontowanych na:

- słupach oświetleniowych (w przeważającej ilości),
- słupach trakcyjno – oświetleniowych,
- podwieszane na sieci abonenckiej niskiego napięcia PGE Dystrybucja S.A.,
- zamontowane na budynkach lub przewieszkach – w centrum miasta.

Istniejące oświetlenie było realizowane w oparciu o obowiązujące w oświetleniu drogowym normy, tj. :

- do roku 2007 norma PN-76/E-02032 „oświetlenie dróg publicznych”,
- od roku 2007 przyjęta do normalizacji krajowej nowa europejska norma EN 13 201:2003 i CEN/TR 13 201-1:2004 „Oświetlenie dróg”.

Wcześniej obowiązująca norma PN-76/E-02032 według której zbudowano większość obecnie istniejącego oświetlenia drogowego Lublina przewidywała dwa rodzaje oświetlenia przejść dla pieszych :

- przejścia szczególnie niebezpieczne (rejon dworców komunikacyjnych, szkół, zespołów handlowo-usługowych) - przechodnie winni być widoczni jako jasne sylwetki na ciemniejszym tle. Oznacza to że latarnie winny znajdować się przy przejściu dla pieszych,
- pozostałe przejścia - przechodnie powinni być widoczni w postaci ciemnych sylwetek na jasnym tle.

Oznacza to że latarnie były lokalizowane poza przejściami - czyli luminancja i natężenie oświetlenia na tych przejściach są mniejsze niż na pozostałych fragmentach ulic. Natomiast obecnie obowiązujące normy EN 13 201:2003 i CEN/TR 13 201-1:2004 nie określają specjalnych wymagań oświetleniowych oraz nie wyróżniają w sposób szczególny warunków dla budowy oświetlenia przejść dla pieszych. Wcześniejsze oraz obecne przepisy nie definiują pojęcia oraz nie przewidują miejsc "słabo" oświetlonych. Ewentualne subiektywne odczucia w tym zakresie mogą zostać zweryfikowane stosownymi pomiarami fotometrycznymi w terenie.

Obowiązujące przepisy drogowe nie klasyfikują przejść dla pieszych w kontekście ich znaczenia dla bezpieczeństwa drogowego. W oparciu o powyższe uwarunkowania informuję,

że nie istnieje inwentaryzacja "słabo oświetlonych przejść dla pieszych z uwzględnieniem ich znaczenia dla bezpieczeństwa drogowego".

Informuję jednocześnie, że szybki rozwój oświetlenia w technologii LED, skutkujący tym że obecnie wydajność świetlna opraw LED-owych jest już porównywalna z wydajnością świetlną opraw z wysokoprężnymi lampami sodowymi (a niebawem będzie pewnie większa) powoduje że będą one znajdować coraz szersze zastosowanie w inwestycjach oświetleniowych Gminy Lublin. Natomiast kompleksowa modernizacja istniejącego oświetlenia będzie możliwa po wcześniejszym stworzeniu możliwości prawnych umożliwiających jego dysponowaniem – a potem także finansowych i technicznych.

Modernizacja oświetlenia wymaga spójnego, kompleksowego i jednolitego planu dla którego w pierwszym etapie niezbędne będzie stworzenie tzw. "mapy oświetleniowej", która winna być przygotowana na podstawie:

- inwentaryzacji i określenia aktualnego stanu oświetlenia,
- ustalenie wymagań oświetleniowych na podstawie aktualnie obowiązujących zaleceń normalizacyjnych dla wszystkich ulic i pozostałych ciągów komunikacyjnych,
- przeprowadzenia analizy funkcji komunikacyjno - urbanistycznej, analizy strumieni ruchu (kołowego i pieszego) w poszczególnych okresach doby, oraz ustalenie głównych tras i szlaków przejazdów tranzytowych, międz dzielnicowych, dzielnicowych i lokalnych.

Na podstawie określonych wymagań każda ulica i ciąg komunikacyjny powinny zostać zakwalifikowane do odpowiedniej grupy o jednolitych wymaganiach.

Mapa winna spełniać podstawowe cele oświetlenia tj. :

- zapewnienie użytkownikom ruchu dobrej widoczności w czasie godzin nocnych,
- zwiększenie bezpieczeństwa ruchu,
- zwiększenie ogólnego bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenie płynności ruchu, poprzez wprowadzenie,
- funkcji prowadzenia kierowcy światłem,
- funkcji eksponowania powierzchni konfliktowych.
- poprawy nocnego wizerunku miasta.

Mapa oświetlenia będzie materiałem wyjściowym dla wszystkich prac modernizacyjnych i inwestycyjnych dotyczących oświetlenia miasta, które winny być wykonywane z jednoczesną analizą racjonalizacji kosztów budowy i późniejszej eksploatacji. Powyższe działania zostaną podjęte z chwilą zmiany aktualnego stanu własnościowego oświetlenia lub zmiany przepisów prawnych w tym zakresie.

Załączniki :

- stanowisko Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych (KR RIO) z 25.04.2007 r,
- stanowisko Ministra Gospodarki z 05.04.2007r.

Do wiadomości:

Pan Andrzej Wojewódzki – Sekretarz Miasta Lublin

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

Stanisław Kalinowski

Stanowisko
Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych
z dnia 25 kwietnia 2008 roku
w sprawie finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy.

I. Stan prawny.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy. Ponadto, zgodnie z art. 3 pkt 22 ww. ustawy pod pojęciem finansowania oświetlenia rozumieć należy finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania.

II. Stan faktyczny.

Dokonując analizy stanu faktycznego należy odróżnić:

- stan w którym gmina jest właścicielem instalacji oświetleniowej od stanu w którym właścicielem takiej instalacji jest zakład energetyczny;
- kwestii modernizacji od zagadnienia zwykłego utrzymania.

W sytuacji, **gdy właścicielem instalacji oświetleniowej jest gmina**, ponosi ona koszty zakupu energii elektrycznej i usługi przesyłowej zgodnie z taryfami zakładu energetycznego na podstawie otrzymywanych faktur. Zadanie utrzymania urządzeń gmina może powierzyć własnej jednostce organizacyjnej lub też wybranemu, w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych, podmiotowi. Nie ma również w tym przypadku żadnych przeciwwskazań do ponoszenia przez gminę jakichkolwiek nakładów na modernizację.

W przypadku, **gdy instalacja oświetleniowa stanowi własność zakładu energetycznego** gmina nie jest w żaden sposób uprawniona do ponoszenia nakładów na modernizację punktów świetlnych, nie będących jej własnością. Ponoszone w tym celu wydatki inwestycyjne gmin z racji swej istoty powodowałyby nie tylko udoskonalenie, ale i jednocześnie zwiększenie wartości obcego majątku. Zwykłe utrzymanie punktów świetlnych, o którym mowa w art. 3 pkt 22 ustawy Prawo energetyczne nie obejmuje swym zakresem modernizacji.

III.

Stanowisko KR RIO jest zbieżne ze stanowiskiem Ministra Gospodarki z dnia 5 kwietnia 2007 r. zgodnie z którym modernizacje instalacji powinny być realizowane przez ich właścicieli w uzgodnieniu z gminami, dla których świadczą usługi oświetleniowe. Nakłady ponoszone przez właściciela sieci energetycznej na jej modernizację powinny zostać sfinansowane ze środków pozyskanych za usługi świadczone gminie w zakresie utrzymania punktów oświetleniowych na terenie gminy (remonty, konserwacje) tj. w drodze tzw. „usługi oświetleniowej”. Zawarcie umowy na zakup usługi oświetleniowej, będzie wymagało uprzedniego stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655). W tej sytuacji gmina płaciłaby jedynie koszty usługi oświetleniowej, co jest dopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów. Wysokość i rodzaj stawek jednostkowych zawierających również godziwy zysk dla usługodawcy stanowiłaby przedmiot uzgodnień stron umowy.

Jako rozwiązanie do przyjęcia uznać należy także ponoszenie przez gminę całkowitych kosztów oświetlenia w oparciu o jednolitą taryfę na oświetlenie uliczne, o ile zakład energetyczny zdecyduje się na przyjęcie takiego rozwiązania.

Dopuszczalnym rozwiązaniem odnośnie ponoszenia przez gminy kosztów modernizacji sieci oświetlenia jest również uzyskanie innego niż własność tytułu prawnego gminy do sieci oświetlenia (np. dzierżawy, użyczenia). Należy zwrócić jednak uwagę, że w treści stosownej umowy powinny zostać uwzględnione zasady wzajemnych rozliczeń poczynionych nakładów inwestycyjnych z właścicielem sieci.

Przewodniczący
Krajowej Rady Regionalnych Izb
Obrachunkowych

dr Ryszard P. Krawczyk

Warszawa, 5 kwietnia 2007 r

MINISTER GOSPODARKI
DE-VI-0700-2-JM/07
L.dz. 920

Pan
MAREK JUREK
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na interpelację Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Sebastiana Karpiniuka, przesłaną przy piśmie z dnia 22 marca 2007 r. (znak: SPS-023-7249/07), w sprawie uzyskania przez gminy podmiotowości w zakresie oświetlenia miejsc publicznych, za finansowanie których ponoszą ustawową odpowiedzialność, przedstawiam następujące stanowisko do kwestii poruszonych w interpelacji.

Na wstępie chciałbym zaznaczyć, że materia poruszona w interpelacji dotyczy zakresu działania innych Ministrów, w tym Ministra Skarbu Państwa odpowiedzialnego za Nadzów właścicielski i przekształcenia własnościowe sektora energetycznego – reprezentującego Skarb Państwa wobec spółek dystrybucyjnych, które dotychczas nie zostały sprywatyzowane oraz Ministra Finansów odpowiedzialnego za przepisy stanowiące o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do pytania czy gminy odzyskają majątek sieci oświetleniowych informuję, że kwestia przekazania gminom przez przedsiębiorstwa energetyczne składników majątkowych służących do oświetlenia placów, ulic i dróg publicznych położonych na terenie gminy, zwanych dalej „miejscami publicznymi”, analizowana była przez Ministerstwo Skarbu Państwa w trakcie prac nad projektem ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ministerstwo Skarbu Państwa zebrało od przedsiębiorstw energetycznych informację dotyczące majątku służącego celom oświetleniowym oraz skutków finansowych, jakie poniosłyby te przedsiębiorstwa w wyniku przekazania tego majątku gminom.

W swojej ocenie Ministerstwo Skarbu Państwa wskazało na możliwość wystąpienia szeregu istotnych problemów technicznych, podatkowych, księgowych i prawnych, w przypadku nakazania przedsiębiorstwom energetycznym na mocy ustawy przekazania gminom majątku służącego celom oświetleniowym. Ponadto przekazanie gminom majątku należącego do przedsiębiorstw energetycznych bez ich zgody byłoby oceniane jako działania na ich szkodę.

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) w art. 18 doprecyzowuje zadania własne gmin w zakresie oświetlenia miejsc publicznych i stanowi ich rozwinięcie, które wynikają z ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.). Szczególne znaczenie dla podniesionego problemu ma art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, z którego wynika, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Do zadań gminy ustawa o samorządzie gminnym zalicza sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego oraz zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz. Zwrócić należy uwagę, iż ustawodawca w art. 7 ust. 2 tej ustawy stanowi, iż ustawy określają, które zadania własne gminy mają charakter obowiązkowy. Ustawa – Prawo energetyczne nie ustanawia dla gminy nowych zadań własnych, a także nie reguluje kwestii własnych urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, a jedynie doprecyzowuje niektóre zadania w sytuacji, gdy część instalacji oświetleniowych należy do spółek dystrybucyjnych. W sytuacji planowanego wydzielenia działalności dystrybucyjnej od innego rodzaju działalności nie związanej z dystrybucją przepisy regulujące zadania gminy w zakresie planowania i finansowania oświetlenia miejsc publicznych zawarte w ustawie – Prawo energetyczne powinny zostać uchylone.

MINISTER GOSPODARKI
DE-VI-0700-2-JM/07
L.dz. 920

Zgodnie z obowiązującą od 1997 r. zasadą wprowadzoną w art. 7 ust. 4 ustawy – Prawo energetyczne przedsiębiorstwa energetyczne są obowiązane zapewnić realizację i finansowanie budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączenia podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach, o których mowa w art. 9 i 46 ustawy – Prawo energetyczne, oraz zgodnie z założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, sporządzanymi przez gminę. Za przyłączenie do sieci przewidzianej w ww. założeniach, pobiera się opłatę określoną na podstawie ustalonych w taryfie stawek opłat za przyłączenie w wysokości 25% nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwo energetyczne na przyłączenie. Strony (gmina i przedsiębiorstwo energetyczne) w umowie o przyłączenie do sieci powinny określić podział własności sieci i instalacji służącej celom oświetleniowym ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy. Gminy dotychczas w niewielkim stopniu zrealizowały obowiązek wynikający z ustawy – Prawo energetyczne w zakresie przygotowania i przyjęcia założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy, z którymi plany przedsiębiorstw energetycznych powinny być zgodne.

W przypadku budowy przez gminy nowych instalacji oświetleniowych brak jest uzasadnienia do bezpłatnego przekazywania tych instalacji przedsiębiorstwom energetycznym. Wskazuje na to również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1997 r., w którym stwierdza się, iż w razie, gdy odbiorca energii, w rezultacie praktyki monopolistycznej przedsiębiorstwa, sfinansował budowę urządzeń (służących do doprowadzenia energii elektrycznej), o których mowa w art. 49 k.c., może on dochodzić zwrotu poniesionych kosztów na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Tak więc stosowane w przeszłości praktyki nieodpłatnego przekazania przedsiębiorstwom energetycznym wybudowanych i finansowych przez gminę instalacji oświetlenia ulicznego, nie uzasadniają obecnie ustawowego wyłączenia przedsiębiorstw energetycznych z należącego do nich majątku służącego celom oświetleniowym, a który został wybudowany i finansowany z różnych źródeł. Byłoby to niezgodne z konstytucyjnym prawem własności wyrażonym w art. 21 ust. 2 konstytucji, który stanowi, że wyłączenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.

Odnosząc się do pytania czy spółki energetyczne przestaną wymuszać na gminach finansowanie wygórowanych kosztów istnienia tych spółek informuję, że zgodnie z art. 22 pkt 2 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 552) od dnia 1 lipca 2007 r. operatorzy systemów dystrybucyjnych powinni pozostawać niezależni pod względem formy prawnej od innego rodzaju działalności niezwiązanej z dystrybucją energii elektrycznej. Ustawa ta wdraża wymagania w tym zakresie dyrektywy 2003/54/WE w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/WE. Działalność usługowa polegająca na oświetleniu miejsc publicznych za pomocą odrębnych instalacji oświetleniowych nie jest działalnością zaliczaną do dystrybucji energii elektrycznej oraz nie podlega regulacji w zakresie cen i stawek opłat. Natomiast dostarczanie energii elektrycznej do instalacji oświetleniowej podlega obecnie regulacjom w zakresie stosowanych cen energii elektrycznej dostarczanej na cele oświetleniowe i stawek opłat za świadczenie usług dystrybucyjnych tej energii, które są zawarte w taryfach przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się dystrybucją. Gminy jako odbiorcy energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych zaliczani są do określonych grup taryfowych ujętych w taryfach, które podlegają kontroli i zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W związku z wymaganym rozdzieleniem działalności dystrybucji energii elektrycznej od obrotu tą energią również ceny energii elektrycznej nie będą w przyszłości regulowane, lecz będą cenami kształtowanymi przez rynek energii elektrycznej. Z ww. powodów nie zakłada się wprowadzenia szczegółowych regulacji dla usług oświetleniowych, w tym dotyczących regulacji kosztów modernizacji instalacji oświetleniowych, których warunki mogą być kształtowane swobodnie przez zainteresowane strony świadczeniem usług oświetleniowych.